

ANTIPESTBELEID & PESTPROTOCOL

STERRENSCHOOL EIGENWIJS

1. Doel pestprotocol Sterrenschoon EigenWijs

Dit pestprotocol heeft als doel om alle kinderen zich bij ons op school veilig te laten voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan. Het protocol is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarbij een kind wordt gepest of zelf pest. We doen dat door afspraken zichtbaar te maken voor kinderen en volwassenen zodat, als er zich ongewenste situaties voordoen, zij elkaar kunnen aanspreken op deze regels en afspraken. Het team en de MR onderschrijven gezamenlijk het protocol.

1.1. Wanneer is er sprake van plagen en wanneer is er sprake van pesten?

Een definitie van pesten op school luidt als volgt: "Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of lichamelijke mishandeling aan een leerling, die niet (meer) in staat is zichzelf te verdedigen."

Een kind wordt gepest als het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (lichamelijk, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht en waarbij de macht ongelijk is verdeeld.

Bij plagen is sprake van incidenten, pesten echter gebeurt systematisch; een aantal keren per week, een keer per week of regelmatig. Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf.

Niet in alle gevallen dat een kind zich gepest voelt, heeft de pester de bedoeling om de ander pijn te doen. Wanneer aan de pester duidelijk wordt gemaakt wat de gevolgen zijn voor de gepeste leerling, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen. Als deze interventie niet voldoende is, dan zal aan de pester duidelijk gemaakt worden wat de sociale gevolgen zullen zijn voor de pester zelf (cruciaal in het ontstaan en het in stand houden van pesten zijn de reacties van leeftijdsgenootjes op de pester. Zolang zij het pesten blijven aanmoedigen is het voor de pester moeilijk om hiermee te stoppen. Heerst er in een klas een mentaliteit van respect en vertrouwen, dan zal er minder gepest worden dan wanneer er een onveilige sfeer heerst, waarin kinderen zich moeten bewijzen en bezig zijn met de status in de groep). Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een vader/moeder, juf of meester. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders, en dat kinderen moet worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat ze zich gepest voelen of merken dat er in hun omgeving wordt gepest.

Pesten kan helaas ook bij ons op school voorkomen. Het is een probleem dat wij onder ogen willen zien en serieus willen aanpakken, hieraan zijn wel enkele voorwaarden verbonden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle betrokken partijen; leerlingen (gepeste kinderen, kinderen die pesten en de zwijgende groep leerlingen die niets doet), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders).
- De school moet proberen de pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.

- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, gaan wij uit van de vijfsporen aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste manier wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan wordt er overlegd over een andere aanpak, eventueel met hulp van externe instanties. Er kan ook advies worden gevraagd aan de vertrouwenspersonen van de school. De namen van de vertrouwenspersonen staan in de schoolgids en hun foto's hangen bij de hoofdingang.

2. Pestpreventie

Op Sterrenschool EigenWijs hebben we gekozen voor het anti-pest programma Rots & Water. Alle leerlingen van groep 4 t/m 8 krijgen wekelijks Rots & Water lessen. Het Rots & Water programma is een weerbaarheidsprogramma en anti-pest-programma, de training van weerbaarheid gaat samen met de ontwikkeling van positieve sociale vaardigheden. Weerbaarheid en sociale vaardigheden, rots en water, worden in balans gepresenteerd en getraind.

Rots & Water is een psycho-fysieke methodiek. Dit betekent dat via een actieve, fysieke invalshoek positieve sociale vaardigheden worden aangeleerd. Al spelenderwijs en via fysieke oefening worden sociale-communicatie-en confrontatievaardigheden aangeleerd. Spel en fysieke oefening worden afgewisseld door momenten van zelfreflectie.

Het doel van het Rots en Water programma is het vergroten van de communicatie- en sociale vaardigheden en welzijn bij kinderen en jongeren en het voorkomen en/of verminderen van sociale problemen zoals pesten, conflicten, uitsluiting, meeloopgedrag en seksueel grensoverschrijdend gedrag.

2.1. Het klimaat van de school

De vijf kernwaarden van onze school zijn: Geluk, Gezamenlijkheid, Vertrouwen, Verantwoordelijkheid en Veiligheid. Deze waarden zijn de uitgangspunten voor onze houding en ons gedrag. We zijn ervan overtuigd dat een positief pedagogisch klimaat essentieel is voor het welbevinden en de ontwikkeling van kinderen.

Onze schoolregels zijn:

- Ik ben aardig voor mezelf en anderen.
- Ik ben voorzichtig met mijn eigen spullen en die van anderen.
- Ik praat netjes en rustig tegen iedereen.
- Ik luister naar alle juffen en meesters.
- Ik werk rustig en let goed op.
- STOP = STOP

Jaarlijks nemen we de veiligheidsmonitor bij de leerlingen van groep 6 t/m 8 af om zicht te krijgen op de sociale veiligheid van de leerlingen en hun welbevinden.

3. Indien er sprake is van pestgedrag.

Als er sprake is van pestgedrag dan gaan we daar actief mee om. We hanteren de aanbevelingen van de vijfsporenaanpak. Deze aanpak is ontwikkeld door de landelijke organisaties voor ouders in het onderwijs. Bij de vijfsporenaanpak wordt uitgegaan van vijf betrokken partijen (het gepeste kind, het kind dat pest, de zwijgende middengroep, de ouders en de leerkracht(en)) en drie psychologische mechanismen waarvan bij pesten sprake is (de samenzwering van het zwijgen, het omstandersdilemma en de 'schuld' van slachtoffer).

3.1.Hulp aan het gepeste kind.

Voordat hulp geboden kan worden aan het gepeste kind moet het effect van het pestgedrag eerst gesignaleerd worden bij dit kind. Kinderen die voortdurend worden gepest kunnen op verschillende manieren reageren. De meeste kinderen worden passief en zitten er duidelijk mee, een enkele keer gaat het gepeste kind zelf uitdagen. Beide vormen van gedrag zijn aangeleerd, het zijn reacties op "uitstoting", het gedrag kan ook weer afgeleerd worden. Toch kunnen vormen van afwijkend gedrag ook langdurig aanwezig blijven. Vormen van afwijkend gedrag kunnen dan weer aanleiding zijn tot pesten.

Hulp aan de gepeste leerling kan door ouders of leerkrachten op de volgende manieren worden geboden:

- Toon medeleven, luisteren en vragen hoe en door wie er wordt gepest.
- Ga na hoe de leerling zelf regeert. Wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is vaak een reactie die een pester wil uitlokken. Probeer de leerling in te laten zien dat je ook anders kan reageren.
- Ga samen met het gepeste kind op zoek naar een andere reactie en oefen dit met hem/haar.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Ga na welke oplossing het kind zelf wil.
- Benadruk de sterke kanten van het kind.
- Bemoedig het kind als het een andere reactie laat zien op het pestgedrag.
- Praat met de ouder(s) van het gepeste kind en van het kind dat pest.

Ga het kind dat gepest wordt niet "over beschermen". Hierdoor kan het pestgedrag juist toenemen.

3.2.Hulp aan het kind dat pest.

Ook een gesprek aangaan met de leerling die pest is belangrijk. Het gesprek is naast probleemoplossend ook een gesprek waarin duidelijk wordt gemaakt wat het pesten doet met het kind dat wordt gepest. Na dit eerste gesprek worden er afspraken gemaakt voor (een) vervolgesprek(ken).

De pester moet de gelegenheid krijgen om zijn leven te beteren voordat zijn/haar ouders erbij worden betrokken, dit is uiteraard wel afhankelijk van de ernst van het pestgedrag.

Begeleiding van het kind dat pest:

- Zoek naar de reden(en) van de ruzie maken / pesten (bijv. de baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laat zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor het gepeste kind.
- Laat het kind dat pest excuses aanbieden (sorry is niet voldoende, er moet uit blijken dat het kind dat pest zich ervan bewust is wat het heeft gedaan en wat het effect daarvan was).
- In laten zien wat de leuke/sterke kanten zijn van het kind dat gepest wordt.
- Het kind leren om niet meteen kwaad te reageren en om het negatieve gedrag dus te leren beheersen.
- Inleven in het kind. Wat is de oorzaak van het pestgedrag?

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet passende rol worden gedrukt.

- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan.
- Voortdurende strijd om de macht in de klas.

3.3.Hulp aan de zwijgende middengroep.

Om de zwijgende middengroep tot bondgenoot in de strijd tegen het pesten te maken zijn de volgende acties mogelijk;

- Pesten aan de orde stellen in de klas. Bijvoorbeeld door aandacht voor dit pestprotocol en het onderwerp regelmatig terug te laten komen in de klas. Maak hierbij gebruik van verschillende werkvormen (kringgesprek, filmpjes, quiz etc.)
- Als een leerkracht met de klas spreekt over pesten, neem dan geen peestsituatie in de klas als uitgangspunt, maar probeer het onderwerp daar bovenuit te tillen. Als dit niet of onvoldoende gebeurt dan kan de klas het probleem ontkennen, bagatelliseren, het slachtoffer de schuld geven of zeggen dat het maar een grap was. Een risico is ook dat de pester het slachtoffer bestraft voor het klikken.
- Via rollenspellen het buitengesloten zijn aan den lijve ondervinden.

3.4.Hulp aan de ouder(s)

We adviseren aan de ouder(s) van het gepeste kind het volgende:

- Houd de communicatie met je kind open, blijf in gesprek met je kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, probeer dan contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school meteen bespreekbaar maken met de leerkracht.
- Door positieve stimulering van het kind kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer je kind om een sport te gaan beoefenen.
- Steun je kind in de overtuiging dat er een einde aan het pesten komt.

We adviseren aan de ouder(s) van het kind dat pest het volgende:

- Neem het probleem van je kind serieus
- Raak niet in paniek, ieder kind loopt de kans om een pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak je kind gevoelig voor wat het een ander aandoet.
- Besteed extra aandacht aan je kind.
- Stimuleer je kind om een sport te gaan beoefenen.
- Corrigeer het ongewenste gedrag en benoem het goede gedrag van je kind.
- Maak duidelijk dat je achter de beslissing van school staat (straf, schorsing etc.)

Adviezen voor alle ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer je kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer ongewenst gedrag bij je kind en benoem gewenst gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer je kind voor anderen op te komen.
- Leer je kind om voor zichzelf op te komen.

3.5.Hulp aan de leerkracht.

Leerkrachten hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten, zij zijn hierin de eerstverantwoordelijken. Het is van groot belang dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. De leerkrachten worden hierbij ondersteund door de directeur, hun

collega's, de IB-er en de vertrouwenspersonen. Iedereen neemt duidelijk stelling als er onomstotelijk pestgedrag is gesignaleerd.

Afhankelijk van de ernst van de zorg, worden ouders op de hoogte gebracht, desnoods organiseert school een gesprek met alle ouders van de groep om te praten over een oplossing. Leerkrachten en ouders werken hierin samen. De leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester (indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen).

4. Stappenplan anti-pestprotocol.

Iedere melding van pestgedrag nemen we serieus en verifiëren we. Op het moment dat een leerling, ouder of leerkracht melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen, deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest en de leerling die gepest wordt. Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Alle collega's worden op de hoogte gebracht i.v.m. buitenspelen. Er wordt een korte notitie gemaakt door de leerkracht in Eduscope bij zowel het gepeste kind als bij het kind dat pest.

Stap 2

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met het kind dat pest en de gepeste leerling. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide leerlingen worden duidelijke afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/te stoppen. Als er meerdere kinderen uit de groep bij betrokken zijn, zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem. Er moet benadrukt worden dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op onze school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken omtrent pesten te melden moet worden weggenomen. Binnen een week na het gezamenlijke gesprek vindt er een evaluatiegesprek plaats. Scherpe observatie van de leerkracht is hier nodig om signalen op te pikken.

Stap 3

Als ouders ons hebben geïnformeerd over pestgedrag dan vindt er tijdens stap 2 een terugkoppeling plaats. In dit gesprek worden er mededelingen gedaan over afspraken die met de betrokkenen zijn gemaakt en wordt er afgesproken dat er na de evaluatie weer contact met ouders wordt opgenomen.

Deze stap zal ook worden genomen als de leerkracht de situatie als ernstig inschat, zonder dat ouders melding hebben gemaakt.

Stap 4

Een vervolggesprek met de pester en de gepeste vindt plaats (het is aan de leerkracht om in te schatten wat het beste is; gezamenlijk of afzonderlijk van elkaar). Is het gelukt om de afspraken na te komen?

Zo ja; dan afspraken handhaven en een vervolggesprek plannen over twee weken.

Zo nee: analyse opstellen waardoor het mis is gegaan.

De leerkracht overlegt met de vertrouwenspersoon en/of IB-er. In dit stadium wordt de directeur er ook bij betrokken. Er wordt een plan van aanpak opgesteld voor de komende twee weken. Van dit plan worden de ouders ook op de hoogte gebracht.

Stap 5

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen de leerkracht en de leerlingen, hiervan wordt een verslag gemaakt en dit wordt gedeeld met de IB-er/vertrouwenspersoon en de directeur. Als het plan van aanpak een positief effect heeft dan wordt het geleidelijk afgebouwd. Zo niet; dan wordt het plan van aanpak aangepast, waarbij ook eventueel externe deskundigheid wordt ingeschakeld.

Let er op dat:

- alle concrete acties en afspraken worden vastgelegd in Eduscope
- alle acties en afspraken dienen erop gericht te zijn dat het pesten onmiddellijk stopt en het gedrag verandert.

Eventueel kan er besloten worden om stap 6 te nemen.

Stap 6

Een gesprek met alle ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep. Dit is met name als er sprake is van een grote zwijgende groep onder de klasgenoten die niet op het pestgedrag reageert of durft te reageren. Dit gesprek wordt geleid door de directeur of de vertrouwenspersoon/IB-er. De leerkrachten van de groep zijn op deze avond ook aanwezig.

Doel van deze bijeenkomst is informatieverstrekking en aangeven wat ouders kunnen doen om het gedrag te beïnvloeden. Het is ook belangrijk om ouders te stimuleren om onderling contact te zoeken.

5. Grensoverschrijdend gedrag.

Pesten valt onder grensoverschrijdend gedrag. Er zijn echter ook andere grensoverschrijdende gedragingen, zoals discriminatie en agressie. Er wordt een onderscheid gemaakt in de drie vormen van grensoverschrijdend gedrag: verbaal, fysiek en materiaal grensoverschrijdend gedrag.

Verbaal: vernederen, schelden, bedreigen, belachelijk maken, bijnamen geven, roddelen, briefjes rondsturen, buitensluiten, pesten via internet.

Fysiek: schoppen, knijpen, slaan, spugen, krabben, bijten, duwen, trekken, laten struikelen.

Materieel: stelen, verstoppen van kleding en/of spullen, spullen van een ander of van school kapotmaken, fietsbanden leeg laten lopen, onder kladden van tafels en andere spullen.

De school gaat ervan uit dat kinderen zich niet met opzet willen misdragen. Soms gaat het wel eens mis. Fouten maken mag, dat zijn leermomenten. Om te leren van een situatie waarin grensoverschrijdend gedrag een rol speelt, is er reflectie op de situatie nodig. Dit gebeurt door het stellen en beantwoorden van de volgende vragen:

- Wat ging er mis en hoe ga je het de volgende keer anders doen?
- Hoe herstel je de emotionele en/of materiele schade?
- Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?

6. Websites.

Meer informatie omtrent pestgedrag is te vinden op:

www.pestweb.nl

www.rotsenwater.nl

www.schoolveiligheid.nl